

MINTE, ANIMA SI LITERATURA.

Nr. 5.

MERCURIU, 4. FEBRUARIU

1853.

OBSERVARI ORTOGRAFICE IN PRIVINTIA trebuintei de a se distinge sonurile gutturale si nasale de alta prin ceva semne, si in stramutarea sonurilor a se lassa de totu semnele la nesunatoriile: c, d, s, t; mai urmandu inca observari si in privintia altor litere nesunatori s. a.

Atunci cand **Redactiune** spre comunda bucuria se determina a da locu in una sau doue colone ale Gaz. romane si impartasirilor scrise cu litere — priimind o ortografia populara —; atunci cand taie ghiacta*), se voim dora si se postim ca ajungend la doriti tiermi, delocu se ne si sufucam u a cladi punte spre a intretiene n'nterupta comunicatiune, atunci cand nefiend inca stabilita o adevrata si neresturnabila Ortografia cu litere a impartasi bagari de seama asupra ortografie va dice dora unul si altul, ca e prea tempuriu; ci mai bine se mai asteptam u pucintel pena se va mai deda publicul cetitoru la cetirea cu litere, si pena cand se va stngur invinge despre mai potrivita scriintia a limbei romanesci cu litere, decat cu slove; drept aceea se ne tienem de principiul enunciat in Nrul 2 al Gaz. Trans. a. c. „s c r i e o r i c i n e d u p a O r t o g r a f i a s a ; n u m a i s e p o t a c e t i s i n e l i t e r a t i i ” si se nu incepem u disputari grammaticale si ortografice inaintea unora si altora atat de desierte, si uritiöse.

) Aici nu trebuie aceea intielessu, ca si cand numai acum s'ar face inceputul cu scriintia rom. cu litere; ca-ci cu aceste s'au scrissu pena in tempurile nostre destule carti, ba si novele in tierile Austriei locuite de romani, precum in Transilvania: Organul Luminarei; apoi in Principatele danubiane cate altele. Aici numai se pricepe ca Gazeta Transilvaniei face numai acum inceputul de a scrie cu litere. **Impartasitoriu.**

Intre aceste lupte in dreapta, si in stanga, avend inaintea ochilor de scopu: desfasurarea literaturii, am allat de bine totusi a face unele si altele bagari de seama spre a incungiara — dupa parerea mea — unele nepotriviri, dela care cam de tempuriu asi dori se se abata inca si cei mai puciu literati, ca se nu se dedeie cu acele, socotind mai pe urma, ca numai asia e bine; apoi voind altu mai tardiu a-i desbata dela acele se nu-i pota desvetia dedupa disa de comunu: „quo semel est imbuta, necens servabit odorem testadiu“, voind a pricepe: ca dedati la unele si altele cu greu ne putem desvetia.

Cu principiul enunciatu ou Redactiune forte bine au nimerit, asia cat pentru tote scrierile in vietia sociala multu din generatiunea de astadi, carii dora n'au avut ocaziune a judeca la dreapta scriintia cu litere nici s'au deprinsu cu ea, se potu tiené; dar bine ar fi de aceea totusu a se pune un fundamentu potrivit pentru aceea scriintia in scolele romane, ce se afla mai bine organizate, nu altcum — mai asteptand inca catva — dora si in Gazeta ce essa, si in altele, ce mai potu essi, ca prin aceasta cetitorii cetind astadi, cetind mane, se li se intipareasca in mintea sa asia scriintia, precum numai pote fi mai neteda, si mai potrivita, si se invetie inca din inceputu a scrie bine si cu litere, precum au invetiatu a scrie cu slove. — Nici creada cineva, ca scriintia cu litere este mai grea decat cea cu slove, numai afara de cunoscientiile elementarie, aiba postitele deprinderi, si cugete cum, si ce scrie, ce tocmai scriend si cu slove inca se postesce; nici socoata ca putintia si sciintia de a scrie cu slove s'au nascut in noi deodata cu invetiarea a z b u c h e l o r, ci numai treptat ne-am dat pena am ajuns a scrie asia, pecum am scrissu pena astadi; asia, ba mai usior si mai bine ne vom

oia a scrie cu litere, fiind mai pucine decat cele. Asia dar scriend cu litere se ne invetiã mai multã parte din cetire, parte din dedare (usû) a scrie e tot mai potrivã firea limbii romanesce*), ce se putem ajunge: la doue trebuintie indresnescu pe luatoru de seama pe publicul românã cetiuã si scrietoriu :

1. Scriend cu litere se nu contopim sonorile naturale a le slovei (ъ) cu nasalele ъ, Ꞥ; ci se distingem deolalta; ca-cî in limba romã se afla bine distinse; decî literelor sunatori: a, e si aceste suplãnescu sonul se se deie semne, care se se distinga de â, ê, î, cand aceste sãdescu sonul slovelor Ꞥ, Ꞥ.

2. Orî in manuscrisse, orî in tipariu, la literelor nesunatori: c, d, s, t, candu-si stramuta sonul, adeca cand: c, d, t din gros trece in subtire, s din subtire in sonu grosu: din dios se nu se semne cu semne (ç, ð, ş, ð) sedille numite; penca ca stramutarea acestor nesunatori in son sedariu dupa firea limbii numai atunci se pôte impla, cand urmeadia dupa ele atare î (scurtu), nasalû) seu cand suntem silliti a pune dupa ele î (scurtu) dupa cum se va arata mai indios, ca ne vom invetia a fi luatori de seama la felul aceei litere î, ca adeca este î contrasû seu î

*) Invetiãrea limbii rom. in comparatiune cu alte limbi s. e. cu germana se pote numi, si este sãnte de graduri mai usiorã; cate si mai cate ceptiuni are aceasta nu numai in privintia Gramaticii ci si a Ortografiei; ba nici in cetire cetiuã — deaca nu va ave destula cunoscentia a limbii — va pute sci in tot locul, unde in fi se spunda pe f ca sch, si unde numai ca s. — Asia in alte limbi felu de felu de greutati; decî nu trepte cineva ca numai limba rom. se o invetie a seu cu pucina truda. Uitesc orî cine cât temp poflesce la invetiãrea altorã limbii? dar eu stãu in ca la invetiãrea limbii rom. nu-î va trebui atãta; unde inãsa o am scote-o, deaca am invetia o atãta temp, cât suntem silliti a invetia pe alte limbi raine! unii din omeni nostri socotã, ca deaca in ceti si scrie, inãsa multi fara oinoscentie gramaticale, ca-cî dupa aceste nu se prea batã, ar pofiti a scrie de locu correctu si romanesce dupa cum scriu si in alte limbi, care le-aũ invetiat mai in fundament dora cea romi. nu o aũ invetiat numai e ca s'ã; deprinda se, apoi vor sci. — Invetiãrea ei eie prin cate fase trece grãul, pena se face anea din el, asia e si cu invetiãrea cutaruã lucru in temeiu. Impartesitoriul.

deplin respuns, este nascut din î contrasû, orî aũ trecut in î nasalû? atunci usior vom putã inlatura sedillele, ce sunt de prisos, conditionandu-se si asia stramutãrea sonorilor acelor nesunatori prin atare i ce urmeadia, buna ora cam litera g urmand î, seu i orî e, stramuta sonul gros in subtire, ce se conditioneadia prin î, i orî e, fara a se insemna g cu sedilla. — Asiãdar lassandu-se cu totul afaã sedillele la c, d, s, t, si tienend semne numai pentru sonul slovei (ъ) si Ꞥ, Ꞥ deasupra literelor: a, e (cu semnul scurtarii), si â, ê, î, care semne inãca in cuvinte, unde dupa regule generale se va sci deriva trecerea sonului curat a: in gutturalu orî nasalû, acolo incetu le vom putã parasi, castigand, a) manuscrissu, si tipariu mai netedû; b) inãntea strainilor va deveni placuta scriintia nostra; decî semne deasupra sunatorilor se priimim; ear nu pentru nesunatori; ca-cî le putem inlatura.

Se cercam a lamuri cele pena aici disse:

I. Cunoscut este cetitorilor, ca literele sunatori se impartu in :

1. Curate: a, e, i, o, u.
2. Semisone, orî contrase: î, û (ê).
3. Ne-curatã respunse, care pentru de a acelor curate atfelu de respundere deãind a fi deosebite: trebue se fia insemnate cu nesce semne, si fiind ca aceste sunatori ne-curate sunt de doue feluiri:

a) obtuse orî gutturale: a, e (ъ) (cu semnal scurtarii).

b) Rauce orî nasale: â, ê, î (rar ô û) asemãnandu-se cu Ꞥ, Ꞥ asia si semele pentru ele inãca trebue se fia de doue feluiri, nici trebue semele lor intr' un felu contopite, precum nici sonorile lor, adeca: gutturale in nasale, seu nasale in gutturale; ca-cî n'avem nici o lipsa de aceea, ba dedupa parerea mea — mai cu gren se va putã desvelu dreapta scriintia; de unde semnul, ce s'aũ dat lui â pentru de a insemna pe (ъ) se pare a nu fi indestulatoriu; ca-cî acela mai inãgrab se cuvine la sonul nasalû; ear sonul gutt. trebue altcum insemnatu, dora precum renumitul. P. Maior l'aũ insemnatu. *)

*) E adeverat ca semele aceste se pot da si altcum decãt ce le pusãm aici, dar in ceva tipu totusi ar trebui acceptate, si fiindca nu se afla asia insemnate in tipografia aceasta de aici; asia cetitorii aũ numai de aũ intipui semnal literelor a, e (cu semn. scurt.) gutt. ce stã din doue crauri ca tra stãnga intorse, precum sta semnul scurtarii la

Despre sonul gutturală enunțiată cu a (cu semn. scurt.) și nasală cu â:

1. Aceste semne este bine a se întrebuința acum la începutul penă s'ar deda și alții mai puțin deprinși la toată silaba, unde litera nesun. se răspunde cu son gutturală, ori nasală, mai ales la cuvinte în silabe, care în limba rom. ea primitive nu se răspund curată; ci precum cu son gutt. în: parinte, pamentă, caldare, carbune, sanetos, marită, rapescă, s. a. (semnându-se a cu semnulă scurtărei, lui ũ) ear cu son nasală p. e. în: ângeră, ângustă, sânge, pâne, prândă, câmpă, mâne, langedă, târdă, cântă, frângă, remână, demândă, mângăiu, septemâna, atâta, betrână, calcăiu, când s. a.

Tot deauna trebuie însemnat sonul gutt. la a în finea numelor nedeterminate — nearticulate — în nr. sing. precum: barba, apa, lata, lunga, popa s. a. (semnându-se a cam cu semnulă scurtărei, lui ũ). — Spre distingerea sonului acestuia în aceste întemplări, unii nu înseamna acestă son., ci apostrofădă pe 'a în nume fiind articulate, precum: barb'a, ap'a, lat'a, lung'a, pop'a s. a., deaca vom primi însemnarea sonului gutt., atunci în nume articulate nu vom avé lipsă de apostrofă; mai potrivit se vede a primi semnul sonului gutt. pentru ca se încungiu-răm retăcirea în cetirea și altor vorbe eterminate în a curată neapostrofă, unde ne împedeam, ba cei mai puțin literați, dar și străini, carii ar voi se învețe limba rom. nu pot sci ca acela în finea vorbelor este gutt. ori curat, precum în: mâna (este adeca *Hand*, *kéz*, ori este infinitivul: *treiben*, *hajtani*?) s. a.

Asă în verbe pentru de a distinge unele persoane și tempuri de altele, asă p. e. alta este când dică și scriă: șcapa (скапъ), alta scapa (скѣпъ), alta scapa (скѣпа) adeca: el, ea, și alta a scapa s. a.

2. Dar în acele silabe, în care sonul gutt. ori nasală din son curată se pôte ușor deduce prin

(i, ũ) cu crăcurile întorse în sus. — Tote semnele acestea, ca se eassa frumos și netedă tipariul, ar trebui subțri și mici scobite în litere (precum este deasupra lui i scurtă în slovele *Gazetei* de astădă); ear nu de tot largite. — Sonul gutt. în a, e s'ar puté distinge și cu un (.) deasupra: a, e (cu punctă în capă). — Neaflându-se dara în tipografia literele gutt. astfel însemnate, pentru priceperea celor ce vin a se pricepe: sonurile literelor acestor gutt. sever tipari d'aci cevasă mai îndepărtă de vecinele sale. Redact.

deriyătiune, ce prin ajutoriul regulelor grammaticele și ortografice se pôte sci, și învețe, acolo mereu putem lassa semnele de tot afăra — sciend adeca cum aă trecut semnul curată în necurată răspunsă. — Asă în: barbată, fagetă, tarie, laptuca, trasura, carnos, traiescă, varuescă, Traila, palmă, cartă, carora, scapam, scapa, încălecam, morarit, apatos, frigari, bunatați, serbatore, legamente, închinătiune, vacariă, vacarescă, capitănie, banatian, strainetăție, a calari, slăbescă s. a. (semnându-se a cu semnulă scurtărei, lui ũ), nu ne vom împedea a ceti cu son gutt. și a scrie fara semnuă când vom sci 'a: barbată s'aă nascut dela barba, faget dela fagă a. Asă nu ne vom împedea a ceti: dându, ud.ănd, latrând, blastemând cu son nasală și a scrie 'ara semnuă; cacă sciut este, ca gerundiul verbelor de I. Conjugătiune se termina în veci în: ând nasală, și este mare sminta a-lă scrie în înd, ce numai la IV. Conjug. se cuvine.

Despre sonul gutt. în a trebuie sciut ca tot deauna se răspunde scurtă, este adeca silaba scurta; ear primitivul son curat a este silaba lunga.

(Va urma.)

Lilia culmilor.

(Finea.)

Blăstemul-precum dice tradițiunea se a și împlinț; pentrucă se prăsesce în Maramuresiu o plantă (foile i sunt ca celea de cucurbeta) care prinăvêra nepădesce tôte grădinele, ea e nocivă tutuor plantelor, nu produce neci un fruct, și foile ei neci o creatură nu le gustă, acésta plantă se numesce: „Blăstemul tatarilor“; a dăa plantă e poharca (hrisca) cea rosă la cotor, care de atunci e boteșată de „Tâtarcă“. —

Imperatul Carol III. accepend report despre acest eroism mitic, despre o parte — dora — pentru aducere-aminte, ér despre alta ca se și contestese multiemirea eternă: a clădit o beserică și monăstire, în care datorintă professorăcă o împlinesc benedictini, carii sémină cu supces bun între fii Carpatilor sementia binecuvintată a culturei, și profumul ambrosios al sciintielor; carii d'în când în când dau patriei patrioti buni și selosi (dar români buni și selosi?!), — Dorere! că bunul Imperat în urma unei morți neacceptate, n'a potut remunera pre acei singuri: carii în acesta luptă

anôsă, grea, și sângerôsă se au destins. Propriul glorios de remunerățiune se a offerit Augustei Imperătese: Maria Theresia, care după ce credincioșii unguri (credincioșii unguri se numia de Theresia) ar fi imprăscieți norii viscolosi ce i înregiurase tronul august: anteu și mai de frunte și pet a avut a si vedere multiemirea publică cătră țară, căror era dătoria; aci se întieleg și românii și românii?! dar nu schiusiv românii ar debuși se săntielegă? — Domnia tea te pré temi de „veritate odium parit“; apoi ôre cuvine se unui Istoric se tie egoist, seu se mintieșcă? — Nu scii Domnia tea că „Historia est testis temporum, magistra vitae, lux veritatis“; pentru că ambii doi ducii lor au fost pofțiți la tronul Imperătesc 1748. Chiar sub murgă de séră au ajuns și descălecat în Vienna, și teță aminare se au și prezentat la Inalta Carte; Imperătesă 'ndată i poftesce, și în Sala splendid și însuos decorată — în cununa Procerilor Imperiului — cu blândieția părintescă îi primesce. Ei cu acelea vestmente au fost ornați cu carii se au luptat în Alpi. Pre vestmentul Vice-Spanului steléu demantii maramuresiani ca nisce lucéferi pre ceriul aser. Acest vestment a fost stimat la 20 milioane de Fl. Curtenii nu poteu cuprinde ca ore cum a potat castiga a tata vistieria, singur pentru un vestment. — — —

Imperătesa dă semn de tăcere, și un bărbat de stă cetesce cuprinsul latinesc al Cartei legate 'n poră, și întărită cu sigilul imperătesc, în care se publicăro meritele Maramuresianilor, cu destingere la pele eroice ale românilor bôrsăni, și ale Ducilor lor; apoi se a donat Comitatului Marcă, Borsanilor nobilitate, ér gloriôsei familie Stoicaue afară de bușii numeroase: demnitate și rang de Baroniă; dar Stoica cel tener acestea — 'n numele seu și al soțesorilor sei — nu le a primit, pentru că el se scieție mai ferice în cortul seu umilit!

Dupô acésta se a donat Maramuresiului — în semn de invingere — lengă Marcă o flamură tiesută în fire aurie, și o Carte de porfiră. Marca se scartieșce în dôe septuani. În cea d'în dios se scieție sierpuind — prin campii întinse — cele patru râuri primari ale Comitatului; ér cea désupra carapătesă produptele biôse d'în tôte trei regatele naționalei. Apoi între doi bradi gracili jace o Salină în care pept assudă scotietorii de sare, ér pre cununa muntelui stă o căpioră. — — —

Baronul Stoica rentorcându-se dela Vienna că-

tră casă: a făcut cunoscut românilor pré naltu! dar imperrătesc; apoi a întreprins o preămlare pen' la teatrul bătăliei, ca se vedie gliile Eroinei vescedite, carii acum erau incununat ca o mirésă cu viorelele celea mai suave și amene, ce resărisera preste osămentele portentilor varvari. El stă, și privește — lăcremând — remășițele sante ale Lilliei Culmilor, ingenuuchie, suspină cu amar, și sârută crucea ei dicend: „Iubită Feciôră! tu ai sacrificat viuțtia: ca se ucidi mortea patriei, strănepoților și a crestinetatei! dar Imperații nu te au potat remunera! inse tu acum salti în girlanda nevesceditôriă a ângerilor și Serafimilor; acusi Dumnedieu 'ti va da respłată cuviintiôsă și amesurată jertfei ce ai adus pre altariul patriei și al religiunei! ér noi suvenirea tea dulce, și tipul teu cel sânt l' vom adora în veci cu pietate! — Eu voim trai între vâlurile lumii furtunose, dar tu d'în sinul meu ferbinte neci o dată nu vei fi esilată. Fie ti tierina usiôră, Lilia Culmilor!!!

Séu: Voi v'ati plinit chiamarea, și sânta datorintiă, Când pent' a patrii bine cu gloriă v'ati luptat, Păstrând viitorimei modelul de credintiă, Ce patria ni'l cere, și Augustul Impérat.

Dupa A. Muresianu.

Vestra virtus nec oblivione eorum qui nunc sunt, nec reticentia posterorum sepulta esse poterit! Cicero.

I. Gallu.

L i t e r a r i u.

În libreriăa lui Vilhelmu Nemeth se afla de vendiare, afara de cartile mai de multu publicate, unele nôue produse literarie din Romaniă, esite la lumina în esti doi ani din urma.

Înainte de a publica acele produse trebuie se observamu, cumca dupa mesurile viginte, și dupa pucin'a pasare a comisioneriloru la care se tramitu aceste produse cu provisiune de 10 %, pré anevôe și numai dupa tempu, cu lunile și jumatatile de anu putemu deveni la cunoscentiă loru.

Ar fi de doritu ca comerciulu și referintiele literarie ale Principateloru faciă cu ale Austriei se traga luarea aminte a guberneloru respeptive, ca sa se meditoceasca o censura chiaru în capitalele Principateloru, pe la c.r. Agentie austriace, și prin masur'a acésta sa se inlesneasca importulu celoru censurate.

ciane dela Penă пълъ дн зюа де астръи сънт гъ-
вернате дъпъ кондика лецилоръ франдоженити, пе
кареа еї о динъ де чеа маї възпъ дин то̀те алте
кондиче европене; кз то̀те ачестеа нз кредеатъ съ
се маї афле парте дин понорълз петдескъ, къръї
ъ ї паче ашеа пздиѳъ де националитатеа са ши съ
прагъ ашеа тарз къръ франдози ши днкъ токма
те аколо, знде се пъреа кз поетълз Беккер пе ла а.
1840 prodъсесе атъта ентъсиамъ кз поесиа са:
„Sie sollen ihn nicht haben, den freien deutschen
Ihein.“

Дн челе дин зртъ тотъ ла Колониа ми се дедо
еа динтъе окасиѳне дн виаца теа де а ведэ дн-
рикомателе зртърї але идеилор комънистиче
шеа прекътъ ачелеа с'аъ форматъ дн о систетъ
се вїгъ кз тогълз де систетиа социалистикъ, къчї
дїкъ токма пе атзпчї декърѳеа ла Jury съймо-
влз прочесъ комънистикъ, че се терминъ кз о
ъндїреа ла арестъ греъ де къте дої треї пълъ дн
їнчї анї къдїва докторї, адвокати ши адвї оменї
э капачитате, дин каъсъ маї джртосъ кз ачеї пе-
орочидї воисеръ а да колорз де легалитате пълъ
ї комплогърилоръ де статъ. Дн касърї де ачес-
еа прїнде локъ преа възпъ провервилз ромъни-
оръ каре зїче: „знде есте мїнте твлатъ, аколо е
ї певзпїъ маре.“ — Днсъ ачестъ исторїя зрѳтъ
ведї фї чїтїгъ прїн то̀те жърнале ле маї де дѳмнѳ
нзтъ.

Дн ръстївнїъ де 1½ ѳре тъ афлатъ пе пъ-
житълз Белдїзлзї ши сѳра ла 7 ѳре ерат
н Тїрлемонтъ, каре ѳзсесе дїпта чеа маї
впрѳне а кълъторїеї теле дн ачеа дѳра ферїчїтъ.
їн Колониа пълъ ла орашвлз ачеста тречї пе
ит 21 твеле, каре маї скърте, каре пеаштен-
тъ де лзндї, тїате, съпате ши дърате прїн твндї
ї скопвлї, іаръ дела Verviers дн коло пе маї
твндъсе съпа твнелз, тревлз се траѳе пе деалъ
а свъъ прїн о машинъ де авъръ ашезатъ дн къл-
еа деалвлзї, кареа пзне дн мїшкаре о твдїме
рогїле де феръ днцененїте де а лзпгълз дръ-
влзї дн дїстаѳде мїчї, престе каре ѳзгъ кѳрде
дрогъ че стаъ дн комїнекъчзне кз осїле вагѳне-
ръ. Ачеста днкъ есте зна дин мїнзпїле prodъсе
мїнзвателе штїнде математиче, пълъ акътъ пе
ної атътъ де пздиѳъ сокотїте.

Де нз дїар маї свзне нїмїнї кз аї кълкатъ
н Белдїз, аї кзпѳште дндатъ дин то̀те пзртърїле
пенїлоръ кз те афлї днтр'о дѳръ їндъстрїосъ пре
е тогъ чешї нѳте їмаѳїна мїнтеа отвлзї ши
дестълатъ ка о фамїлїз кърѳї нз, ї лїпсеште

нїмїкъ дин къте нѳте претїнде кз дрентълз дн лз-
теа ачеста знъ отъ съпътосъ де мїнте ши трзпъ
ши тогъ одатъ лаворїосъ, іаръ нз тръпторъ сѳъ лї-
пїѳре. Кїаръ кондъкторїї, де ши свпзпнї ла марї
остенеле, нз те маї днтїмнїз кз ачеа фїсїонотїз
кндѳ твнїосъ, кндѳ свпзратъ, кндѳ деспретї-
тѳре, чї еї сънт тогъ нїште жзнї дїмїшї дела мї-
лїдїз, вїѳї, веселї, превенїторї, прекътъ нзї афлї
нїчї дн Саксонїа ши кз атътъ маї пздиѳъ пе аїреа.
Сѳра кндѳ ажънсѳз дн Тїрлемонт оспътърѳса
дїн оспелвлз знде ам трасъ, о фетейъ трекътъ де
50 анї, тъ днтїмнїз ѳъръ атътеа комплїменте
спекълътѳре нзмаї асвпра пзпѳей стрїнвлзї, кз о
фамїларїтате дн кътъ пъреа кз т'а тогъ кз-
поскзтъ, іар ачеа фамїларїтате а еї тъ облевъ кз
атътъ маї твлатъ, кндѳ ворва теа чеа стрїкатъ
франдоескъ ши а еї тогъ ашеа стрїкатъ пет-
дескъ пе кзшзпъ знъ ржсъ речїпрокъ ла амъндої,
днкътъ дин ачелз мїнзтъ джпса ши кз еа върватъ-
сѳъ каре авсептесе пълъ дн алтъ зї, нз тъ маї
алеѳеа дїнтре чей маї кзпоскздї ѳспедї аї сѳї.
Нзмаї кндѳ дї свъсѳз кз сънт дин Трансїлванїа
де коло де лнпгъ Тзрчїа, днї ръсвзпсе кз мїраре:
weit, sehr weit.

Днсъ деспре Белдїз маї твлате кз алтъ поштъ.

(Ва зрѳма.)

МАРШАЛЪЛ MARMONT

асвпра

Дъхълзї фїїндїї Мїлїтаре.

„Кз тоатъ твдїмеа скрїерїлор асвпра Артеї-
Мїлїтаре, днсъ пзмеръл ачелор каре пот днтръ
адевър се аївъ о днтинъсъ копрїндере де днвѳдъ-
търъ асвпра днтрѳїї штїнде, ши каре пот адъче
ла зн реълтат маре ал практичїї, сънт атът де
пздиѳе, дн кжт месне се пот пзтърѳа. Спре а-
честа нз есте де аѳзпс, нїчї мареа кътвдїме де
скрїерї але исторїеї ръзвоаелор, нїчї пзтърѳаселе
Монографїї, ва нїчї кърдїле де днвѳдътъръ але
Артеї-Мїлїтаре, скрїсе дн тоате лїтвїле, че сънт
компъсе маї кз сеатъ де Офїдерї де grade съ-
алтерне. Асвпра Артеї че днѳвдїшазъ пе зн
Дъче, нзмаї Дъчїї пот съ скрїе кзт се каде; ши
аша дела Чесар пжпа ла Фрїдерїх чел маре, ши
дела ел пжпъ дн тїмнзрїле поастре тоате скрїерїле
де фелъл ачеста, каре ар пзтеа фї де о днѳлзїндъ
пронъшїтоаре се редък ла знъ пзтър преа мїк,

александ о Библиотека ажа де пенстероасъ, джжжт пз с'ар пзгеа креде къ дин поевъла ажагор кърдї милитаре абеа съ се потъ стоарче аше де пздїне, каре копръспнд тревзїндеї шї фолосълвї черът дела еле. Дн пзмъръл ачестор пздїне, дн тоате времїле дшї ва абеа локъл еї, еспїреа аїчї днсемпавъ а Маршалълвї Мармонт. Ної прїїтїм ачееагъ фантъ аса ка дела зн Маїстер днчеркат. Мармонт дн вжреть кжнд алдїї авїа командъ Баталїоане, ел ера Маршал де Франца, шї джкъ зпъл дин ачелъ, дн ал кързїа дналт талант абеа Наполеон о деосевїтъ днкредера шї конфїендъ; ел пз араре орї а командат армїї днтреїї шї пеатърпате, шї фз фамиліат къ челе маї днтїнсе организациї милитаре; шї кжнд ам абеа ної пзмаї а пъл 1814, сїнспр днпїнгеа окїлор, апої негрешїт къ днтрепїндерїле лвї дн ачеле кампанїї вор лвоа чел маї де аураоне ранг дъпъ вредїичеле де мїраре фанте але Днператълвї. Ън асемenea Ценерал, кжнд не днпавъ, негрешїт къ вїне дїнтр'о днчеркаре таторъ не зн дръм ларг де компїлациї милитаре, зпълат шї стръвътът де ел къ десъвжршїре, ел не днпъръмътъ о їкоанъ днтреагъ а шїтїнпїеї дела днченът пжпъ ла сжжршїт, креатъ де пропрїа са черкаре, фъръ адъоцерї де прїеос. Ачеста е казъл къ картеа са де акъм. Ел пз е о карте де днпвдъгътъръ дн днделесъл чел де ржнд; пз не дъ вре о сїстїмъ, пз пъшаде десволтжнд лекдїї; партеа догматїкъ авїа се сїмте атїнсъ; дар претъпїдїнеа сжжт трасе режълателе челе марї, ешїте дин челе маї аджпчї комбїнациї шї пъзїте кїар дн ръзвоае. Ел пз е о сгсдїе спедїалъ асвїра сїнспрїтелор пърдї але Артеї милитаре, прежжт пентръ екеотїлъ, ачел а стратеїеї Архї дъче лвї Карол, каре дн ачееагъ сферъ е не днтрежът де шїпеш пжпъ асгъзї; ел есте о днтїнсъ десволгаре ачелор маї дналте пжкътърї але днтреїї шїтїнде, тоатъ кзпощїїнда шї тоате мїжлоачеле че тревъї а се знї ка се фортезе не дъчеле знел армїї марї. Де ачееа се пъшеште картеа, шї къ дрепт „дъхъл фїїндїї милитаре“.

Картеа ачееага аре пãтръ деспърдїрї: 1. Теорїа ценералъ а артеї-милитаре. 2. Организациа шї формареа армїеї, 3. Операциїле милитаре. 4. Фїлософїа милитаре.

Кїар дефїнїциїле дин канъл днпъїз асвїра артеї-милитаре, фїїндеї милитаре, ценїеї милитаре, шїтїндеї милитаре, доведеск ацера шематїкъ днделедере, къ каре 'евїт дескъркате шї дншїршїте днтр'ен кїп преа лъшърїт шї ачеле маї днкъркате днпїншїрї

че се аолъ ачї гръшдїте. Маршалъл Мармонт днделедере дн стратегїе, мїнїкърїле ценерале че се фак днпїнтеа вѣтълїеї пжпъ а пз венї дн ведере: вржжмашълвї; шї дн тактїкъ ачелеа каре се фа дн вѣтълїе дн ведереа вржжмашълвї. Аша се пар къ тактїка їа локъл операциїлор челор маї стратеїче днтр' о концентраре маї търпїнїгъ, дин ценералъ театръ милитар дн маї стржжтъл спедїалъ къмп де вѣтълїе. Де ачееа стратегиа е о днпъскът креатъ їнспїрацие, їар тактїка зн продъжт практї ал днпвдъгътърей шї депрїндереї, де ачееа зн тактїк е поате форма, їар креатоареле дарърї але стратегие тревъе съ фїе пъскъте. Маршалъл Мармонт ре кзпоаште лвї Наполеон чел дин тжїв лок днтр стратегиїчї твгълор тїмїлор Днсъ пентръ къ Днператъл пз а маневрат шїчї одатъ тръне ла е селїцие, чї дела офїцер де артилерїе фз кемат дї дрептъла ла командаре де армїе, аша кзпоаштїнд са чел тактїкъ, ла днченът, пз пзгеа фї де о петрїв де копрїнъгътаре. Спре а се фамиліа къ ел лъв днпвдъгътъръ дн їарна анълвї 1795 спре 1799 дела зн фост сержеант ал гвардїеї Франдезе, ма ла зрмъ ценерал шї командант де Нарїс Шанел

Адоа деспърдїре трактеазъ формареа тръпїлор. Гъсеште търїеа де 1000 Бървадї а Баталїонълвї де лїнїе чел маї прїпчоасъ, асемenea пашезареа дн доъ ржндърї маї вжпъ де кжт дтрей, прежжт се овїчъеште; ла 40 бървадї зн офдер. Дин кжте Баталїоане съ се алкътсеаскъ зрецемент, о ласъ ла кїзъїреа адмїнїстратївъ. Пентръ педестрїме зноарї дореште Маршалъл баталїоанеле маї тарї, шї компаниїле де 200 бървадї къ 5 Офїдерї, ла кълърїме чере ескадроанеле де платоане, фїекаре де 12 пжпъ ла 18 ржндърї. Евреа ка кълърїмеа чел греа, кїрасїрї, се фїе армат къ лъпчї, їар пз чел зноаръ кжм се овїчъеште шї тревъе се търъгъсїм де ковжршїгоаре темейрїле не каре дшї реазъшъ ел ачееагъ теорїе. Н адъчет амїнте къ асемenea пърерї ам чїтїт шї дскрїерїле лвї Монтекъкълї Шї дака се знешт ачї шї Маршалъл де Саксонїа къ Маршалъл пострї апої пъререа зрмеазъ а фї кзшїшїнїгоаре, спрїжнїгъ де асемenea авторїгъдї; дн теорїе зїк: кї практїка аре съ се лънте къ днделенїга овїчъїнпї де ар фї шї кам пъгъвїгоаре. Маршалъл Мармонт декларъ кълърїмеа франдезъ де чел дин тжїв п лъме; пентръ къ шї дака а фост ел кжте одатъ жертфа знор паргїкъларе шартїде (ловтърї мїч дн карте), дар прїп пенъсареа шї дндржжнеал лор а продсчеле маї хотържте режъдатърї. Но

из не vom dîcînta дитръ ачеаста, де кат не дит-
 нотривім ла консеквенда трасъ дîn ea. Дн дн-
 формареа кълъреджлѣ дн парте, дитрек маї тоате
 арміле не чеа франдезъ, ши ла лѣптъ дн парте
 от кърте от, маї къ нѣ ар кѣдеа фолосѣла дн
 партеа франдозілор, прекъм ши Маршалѣа съ паре
 къ нѣ дѣ съ днделецет. Десуре ресвалателе чеде
 стрѣлѣчѣте каре ле а продѣс кълърѣтеа франдезъ,
 ачеле дитръ адевър къ сѣнт пѣтероасе дн исто-
 ріиле вътълѣлор франдезе, дар ши дн исторіиле че-
 лор лалте армії нѣ сѣнт маї пѣтрѣне. Съ лѣсъм
 пѣтърѣтоареа лор, ea нѣ ши поате авеа аїчѣ локѣл.
 Дѣм днсъ тот дрептѣла Маршалѣлѣ кѣнд зїче, къ
 аїмїк нѣ е маї греѣ де а се гѣсі, де кѣт зп аде-
 върат таре генерал де кълърѣте; прекъм арміеа
 франдезъ дн доъзечѣ де ані де вътълѣї авїа треї
 а пѣтѣт съ аївъ: Келерман, Монгвѣн, Ласал.
 Алте оштірї нѣ фѣрѣ маї авѣте дитръ ачеаста.
 Дн тот кїнѣл аре Арміеа франдезъ дитгїетате дн-
 трѣ повѣдзїреа кълърѣтеї, пентрѣ къ ea преа пар
 се дитѣмїл къ се фїе жертфїгѣ, дитревзїндїн-
 лѣсе дн лѣнте мїчї партїкѣларе ши фѣрѣ фолос
 генерал, прекъм се зрѣеазъ ла челелалте армії.
 Дн тасъ комбїнатъ дитрѣн сїнгѣр трѣн, ши дѣсе
 ла моментѣла чел маї хотърѣтор дн кѣмпѣла въ-
 тълѣїеї, ea адецеа а продѣс ızvânzї не поменїте: П. Е.
 вътълѣїеа дела Екміл, вътълѣїеа, ши къ ea фѣ маї
 тоатъ кампанїа ızvârїтѣ! (Ва зрѣта.)

МЕТЕМПСИХОСЕ.

Стат п'о кѣлте верде ши прївеам дн вале,
 Прекъм тарїнарѣла че — трѣгънд ла тал —
 Маї арѣнк' о дагѣ прївїрїле сале
 Спре дитїнса таре, спре змедѣї вал;

Аерѣла де сеара венеа пѣн' ла мїне
 П' але сале арїні зп мїрос де флорї;
 Іар дн валеа адѣнкѣ, дитре верзї ровїне,
 С'азѣа шонтїреа знеї дѣлѣї апшорї.

Ведѣам мїї де стеле не чер сетѣнате,
 Ши але лор разе пар' кѣ'мї сѣрѣдеа:
 Астфел стаѣ спре мїне тоате дндрентате
 (Саѣ днкїнзїреа'мї астфел ле ведѣа).

Дн тѣчереа пондїї, ла а еї лѣмїнѣ,
 Ла вїада 'мї трекѣтѣ стат ши тѣ гѣндеам;
 Кѣчї, де ш' а жѣнедїї кѣпѣ есте плїнѣ,
 Днї пѣреа атѣнчеа къ де тїмїї трѣїам.

О нѣ! нѣ фак анії не om де трѣїеште,
 Чи а сале патїмї ш'а сале ıdeї:
 Нѣмаї чел че сїмте мї мїнтеа'шїї трѣдеште
 Днделече вїада ши мїсіа еї.

Ши крѣдеам атѣнчеа к'ам фост алтѣ дагѣ,
 Кѣ де кѣнд пѣмѣнѣла еѣ ам вїенѣт,
 Астѣ 'нкїнзїре днї фѣ конфїрматѣ
 Прїн мїї де фантасте че мї с'аѣ ıvїт:

Еѣ. Копїлѣ фѣрѣоасѣ, къ лѣврї не фѣрѣте,
 Дн дитїнса поанте ла че рѣтѣчештї?
 Аї врѣ о дитѣнзїре аїчеа не тѣнте,
 Сѣѣ а ѣстор локѣрї стѣнзїлѣ тѣ ештї?

ЕА. Че, але лѣї Тївр аї зїгат колїне?
 Шонта де cascade де ла Тїволї;
 Нѣ'дї адѣчѣ амінте, Хораде, де мїне?
 Че? дитр' ал тѣѣ сѣфлет гошїтѣ воїѣ фї?

Еѣ. Lidia сѣѣ Клое чїне ештї, респѣнде?
 Нѣ'мї адѣк а мїнте де фїгѣра та;
 Дар фокѣл дн окї'дї атѣт шѣ пѣтрѣнде,
 Днкат а теа скѣмнѣ, зѣѣ! тѣ ашѣ сѣрѣта.

ЕА. О поет! ештї жѣне ка мї алтѣ дагѣ;
 Дрент о кѣрѣзанѣ лесне тѣ тѣ еї:
 Нѣ! еѣ сѣнт, ıngrate! тѣса'дї адоратѣ;
 Дар тѣ дѣк, вѣд вїне, къ нѣ шѣ маї врѣї.

Ш' ардїкѣндѣ'мї окї' с'о маї вѣд о дагѣ,
 Дитѣнзїлѣ пайнте 'мї зп om преа вѣтрѣн;
 Фрзїтеа'ї днкрѣцїтѣ ера сѣнѣратѣ,
 Іар дн окї'ї лѣкрѣмї кѣдеа 'нтр' ал сѣѣ сѣн.

„Бѣкѣрѣ-тѣ кѣкта, Счїнїон! днї зїсе
 „Тѣ аї врѣт Картагѣла а фї сплѣберат:
 „Фатала'дї дорїнѣзъ авїа се 'шїлїнїсе,
 „Ши сѣнѣрѣа'дї Ромѣ с'а дѣрѣпѣнат.“

Астфел ел ворѣеште, кѣнд алтѣ ведѣре
 Днї скїмѣвѣ фїнѣа ши гѣндїреа теа;
 Вѣз атѣнчї пайнте 'мї зп ѣнѣр-мѣїере
 Че 'н лїмѣа дївїн дївїн днї ворѣїа:

„Еѣ, о Перголезе, дїї адѣк melodia;
 „Пентрѣ тїне астѣзї дн чер тѣ кор;
 „Фѣ с'азѣзъ лѣтеа кѣм плѣнѣеа Марїа;
 „Modѣлеазѣ'дї харпа п' ал тѣмѣї атор.“

Авїа аскѣлатасем сѣвѣїта 'ї кѣнтаре,
 Ши дн Перголезе еѣ ерам Бірон;
 Goneam дн Гречїа оштіле варѣаре
 Сѣѣ скїрам Корсарѣла лѣнѣгѣ Пантеон.

Астфел ал меѣ сѣфлет лѣа мїї вѣсмінте,
 Аза мїї де форте ла орї че мїнѣт, —
 Кѣнд ловїрѣ азѣз'мї ачесте кѣвїнте:
 „Вїиторѣла есте сѣнат дн трекѣт;

„Але оменїрїї лѣрї сѣнт нескїмѣвате,
 „Ш' оаменїї адецеа сѣнт ка чеде флорї,
 „Але кѣрор фѣрѣнзе кад фїнд зекате,
 „Дар ресар маї жѣне ла вѣрѣсар де зїорї.“

George Krencans 1851.

Registru articiloru intrati in acestu Cursu alu Fóiei.

P R O S A.

- Diariulu miserului Vic. de Viltshire tradusu de I. G. Codre; urmare din Nr. 48, an. 1852 (dupa tradéatele Rusiei cu Pórta ce se afla in Nrii dela 43—47 totu 1852) in Nr. 1, 3, 4.
- Mihulu, drama originala de Nicolau Istrate, Iasii, 1850, dela Nr. 47—48 an. 1852 in Nr. 1, 2, 3, 4.
- Estrasu prot. despre otarire adun. sobor. a vicariatului din Hatiegu gr. c. Nr. 1.
- Recunoscintia inalta lui A. Liviu pentru comp. gram. ger. romane Nr. 1.
- Ipopotamulu, naturalu istoricu Nr. 2.
- Lilia Culmiloru, nar. istorica dupa Paulicovicu Nr. 2, 3, 4, 5 de I. Gallu.
- Observari ortografice in oieptulu distingerei sonuriloru guturale si nasale etc. Nr. 5, 6, 7, 8, 9, 16, 17 de Dr. A. S.
- Suvenire din Calatori'a mea XI, XII. Viena, 6. Dec. 1852 (celelalte in Foiletomulu an. 1852) Nr. 5, 7 de G. B.
- Marsialu Marmont asupra spiritului sciintei militare Nr. 5, 6, 7.
- Literariu, insciintiari de carti Nr. 5, 6 (11—12 de I. Codrescu), 17, 19, 28, 30, 35, 36, 42.
- Congresulu amiciloru pazei din Angli'a Nr. 6.
- Unu cerculariu sub Nr. 78 a Episc. A. St. Siulutiu si altu despre devotiunea poporului cundu cu atentatulu din Febr. Nr. 7, 8.
- Napoleon si profetieile lui N. 8, 9.
- Despre agricultura si negotiulu Moldovei Nr. 8, 9.
- Adres'a de muliamita a tineriloru la balulu Reun. din Peterfalva Nr. 9.
- Adres'a consistoriului romanu gr. n. u. din Aradu catra M. Sa Imper. F. I. I, dupa scaparea de pericululu atentatulu Nr. 10.
- Organaciunea societatei de lectura a junimei romane din Oradia-Mare Nr. 10.
- Unu ce mitologicu. Consiliulu zeiloru romani asupra fiului retacitu Nr. 10, 11, 12 de V. Vancu.
- Cerculariulu Ep. V. Erdéli, — cu atentatulu din 18. Febr. Nr. 10.
- Cerculariulu Administratorului diecesei Aradului in oieptulu atentatulu Nr. 10.
- Insemnari Chronologice (Chris'ive) despre beseric'a San. Nicolae din Brasiovu Nr. 10, 11, 12, 13.
- Hrisovu pentru emanciparea orasiului Calarasi, acum numitu Stirbeiu Nr. 10.
- Suveniru din Itali'a 24. Febr. 1853 Nr. 11, 12 de B-tiu.
- Adres'a omag. a I. S. D. Eppu alu Fogarasiului data prin in. gubernu catra Maiestatea Sa in numele diecesei Nr. 13.
- Insemnatiunea unor plante la strabunii nostri Romani Nr. 13, 14 de V. Vancu.
- Hrisovulu Domnului Moldaviei Arone Voivodu Nr. 13.
- Instructiuniile Scóleloru din Romania Nr. 13, 14.
- Elefantulu indieu de S. S. Mihali Nr. 14.
- Calatori'a pe aripile fantasiei Nr. 14.
- Manifestatiuni de bucurie la re'ntórcerea pr. Grigorie Al. Ghica, dupa restaurarea sanetatei Nr. 14.
- Cuventulu unui Studinte, despre necesitatea academiei la Romani Nr. 15.
- Cateva cuvinte despre limb'a si Ortografi'a serbéscá Nr. 15.
- Reportulu Mitropolitului Ungro-Vlahiei Nifou despre starea culturéi preotimei Nr. 16.
- Neologismulu Corespondintelui „Telegrafului Romanu“ Nr. 16, 17 de mai multi tineri scl.
- Uricariulu Moldovei Nr. 17.
- Carolu Linné; Suspiciunea; Socrate Nr. 18.
- Itali'a inainte de dompirea Romaniloru Nr. 18.
- Legile romane, din Universu Nr. 19, 20, 21, 22.
- Adumbrarea Stei Monastirii Prislopu — in Hatiegu de Domn'a Saphira — Nr. 19, 20 de St. Moldovanu, vicariu in Hatiegu.
- O Svatuire a unui parinte catra fiulu seu trimisu la Universitate Nr. 19, 20, 21, 22, tr. de I. P. Brezoianu.
- Adrese omagiale din Moldov'a catra Domnu dupa insanetosare Nr. 20.
- Din Itali'a 27. Dec. 1852 Nr. 21.
- Monumentulu mitropolitului din Moldavia Veniaminu Nr. 21.
- Beseric'a Santului Mormentu Nr. 22.
- Cerculariulu Episc. Oradiei-Mari in oieptulu coileptelor pentru gimnasiu de Beiusiu Nr. 23.
- Cerculariu D. v. Prot. alu Distr. Fernasiu V. Vancu Nr. 23.
- Patentulu imperatescu din 29. Maiu c. n. 1853 cu care se introduce pentru Transsilvani'a Condie'a legiloru universale cetatiene din 1. Iuniu 1811 Nr. 23, 24.
- Beseric'a gr.-rosiana in alaturare cu cea latina in pusetiunea de facia a orientului Nr. 23.
- Disertatiune despre Reuniuni in adunarea Reuniunei junimei romane in Urbea-Mare de Iacobu Brandusianu Nr. 24.
- Testamentulu lui Petru celu M. Cear. Rusiei Nr. 24.
- Recursulu corpului profes. alu gimnasiului de Beiusiu la c. r. ministeriu de cultu si invetiamentu Nr. 25, 26.

Cerculariul c. Nesselrode in cauz'a orientara Nr. 25.
 Date statistice despre nou'a impartire a Ungariei Nr. 26
 Adaus la articolul din Foia Nr. 16, p. 118 a. c.
 despre Neologismi Nr. 26 de N. M.
 Predica prof. de teolog. Petru Ratiu, cu ocaziunea
 solennei intrari a D. Eppu Aradanu Procopiu
 Ivacicoviciu Nr. 27, 28.
 Unu documentu despre drepturile Braneiloru Nr. 27.
 Pentru essamenulu concursualu de G. M. Nr. 28.
 Cuventarea Princ. Romaniei B. D. Stirbeiu la im-
 partirea premiiloru si responsulu Dir. C. Bosianu
 Nr. 28 si 30.
 Actele diplomatice turcesci in cauz'a locurilor saute
 si cea orientara Nr. 29.
 Fundatiunea Franciscu Iosifiana Nr. 29.
 Devis'a preotului romanu de M. Nr. 30, 31.
 Sco'la de agricultura in Romania Nr. 30.
 Patent'a imperatésca din 3. Iulie 1853 pentru Ar-
 délu in oieptulu sferei de aptivitate si a compe-
 tintiei judecatorieloru sel. Nr. 31.
 Eclog'a I a lui Virgiliu, de Dr. Vasiliu Poppu Nr. 31.
 Eclog'a II Nr. 48. III Nr. 49.
 Patent'a imperatésca din 2. Martie 1853 pentru re-
 gularea referintieloru urbariare intre domni de
 pamentu si fostii obagi in Unguri'a si Banatu
 Nr. 32, 33.
 Patent'a imperatésca din 2. Martiu 1853 despre
 desdarnatiunea urbariara si dessarcinarea pa-
 mentului in Unguri'a si Banatu Nr. 33.
 Anotatiuni despre tier'a Hatiegului de St. Moldovanu,
 vicariu gr. c. alu Hatiegului Nr. 34, 35, 36, 38, 39,
 40, 41, 42.
 Baile dela Gleisweiler si petrecerea la ele de S. S.
 Mihali Nr. 34.
 Sinodulu grecescu Nr. 34.
 Din proverbiele D. Antonu Pan Nr. 34, 35, 36.
 Poesi'a poporara a Romaniloru de V. Alesandri Nr. 34.
 Proieptu de monumentulu Metropolitului Venia-
 minu Nr. 35.
 Epistola catra Redactorulu Nr. 37 de Georgie.
 O Tocmeala de rusine si o lege nedrépta, docu-
 mentu pentru limb'a romana Nr. 38, 39 de Barnutiin.
 Impartasiri din sfer'a naturala Nr. 39 de M.
 Diversitatea incaldirei pamentului prin radiile sóre-
 lui Nr. 39 de M.
 Despre cholera, igiena publica Nr. 40 de Vial de Raja.
 Neologismulu, indreptare Nr. 40.
 Corón'a Santului Stefanu din Unguri'a Nr. 41 —e—u.
 Neologismulu Nr. 41, 42, 45, 48, 48, 50 de Alpailla,
 unu Sarsaila din Ardélu.
 Coloniele e Fenicieniloru Nr. 42 de I. R.
 Obserbatiuni statistice despre cultivatiunea pam-
 entului Europei de D. Simeone Barnutiin Nr. 42, 48,
 49, 50, 51.
 Documente vechi pentru istori'a nationara transsil-
 vana Nr. 43, 44, 45.
 Unele trasuri din viet'i'a lui Cincinatu Nr. 43 de I. R.
 Despre vite mari cornute de Dr. Barasiu Nr. 44, 45, 47.
 Elefantulu indicu Nr. 45, de S. S. M.

Dedicatiunea Brosiurei Reunianei Nr. 46—47.
 Cultura egipteniloru Nr. 47 de I. Rusu.
 Literariu. Insciintiarea D. Can Timoteu Cipariu
 despre edarea Gramaticii romane si Dictiona-
 riului Nr. 47.
 Unu Coriosu pentru papii din Edinburgu Nr. 47.
 Sanetatea, Nesanetatea, Medicina Nr. 47, 48.
 Modulu inrolarei soldatiloru la Turci Nr. 48.
 Desgroparile cele mai noue in Pompei Nr. 49, 50
 de S. S. Mihali.
 Chitii si venatulu loru de S. S. M.
 O Fabula din Cichindealu Nr. 50.
 Istori'a Hunniloru Nr. 51, 52 de I. Rusu.
 Din registrulu pacatelor femeesci dupa Lord
 Mackintosh Nr. 51.

P O E Z I E.

Catra romani; Joie si Modesti'a Nr. 2.
 Metemscicose Nr. 5; Anulu Mercurescu;
 Paunulu mangaietu Nr. 6.
 Imnu solenelu cant. de trupa din Craiova Nr. 7.
 Bardii romani Nr. 8; Oda Cantata la 3 santi in
 Blasiu Nr. 9; Fortuna vietii Nr. 11.
 Unu Poetu catra altu Poetu Nr. 12; Rugatiunea
 Poetului; Aurora romana Nr. 12; Retezatulu
 peste véra; doue locuri Nr. 13.
 Urare Ppelui Moldaviei; Mihai scapandu Stanlar-
 tulu Nr. 14.
 Plangerile Poetului romanu Nr. 15; Versu din
 Becleanu; Invocatiune; Cepesiu si Solii Nr. 16.
 Ana si Arapulu; Filomela si Basura Nr. 17.
 Mih Copilulu Nr. 18—20; La unu pruncu de
 Poetu Nr. 20; Visulu meu de auru Nr. 21; Cas'a
 tierana a lui D. Lamartinu; Sufletulu si corpulu
 Nr. 22.
 Amoru de Patria; Cenusiare'sa Nr. 23; Plopu;
 unu Suspinu Nr. 24; Copilulu Nr. 25.
 Sorin, legenda munténésca Nr. 27, 28, 29; Cioba-
 nulu; Pannasiulu Codriloru Nr. 30.
 Valpea liberara; Epigrame Nr. 33.
 Blastemulu Nr. 34; Ce e? Nr. 35.
 Movila lui Burcelu; Mortea si Flórea Nr. 37.
 La Mórtea Parintelui; o oftare Nr. 38; Salutare
 de an. nou a P. Ghica; Canele Soldatului Nr. 40;
 Logogriife Nr. 41; Sunetu; Amicitia Nr. 42.
 Serbu seracu Nr. 42; Canele si Magariulu 43;
 Scaiulu parabola; Siarade Nr. 44; Inelulu si Na-
 fram'a Nr. 45; Balaurulu Nr. 46.
 Suvénire D. M. N. la Mitrovitiu de A. M. Nr. 49
 O Gacitóre Nr. 50; Barca de G. Alessandresca
 Nr. 51. Mihnea si Baba (o traditiune) Nr. 52.
 Eclogele lui Virgiliu si poeziile lui Panu vedi sub
 Prosa.